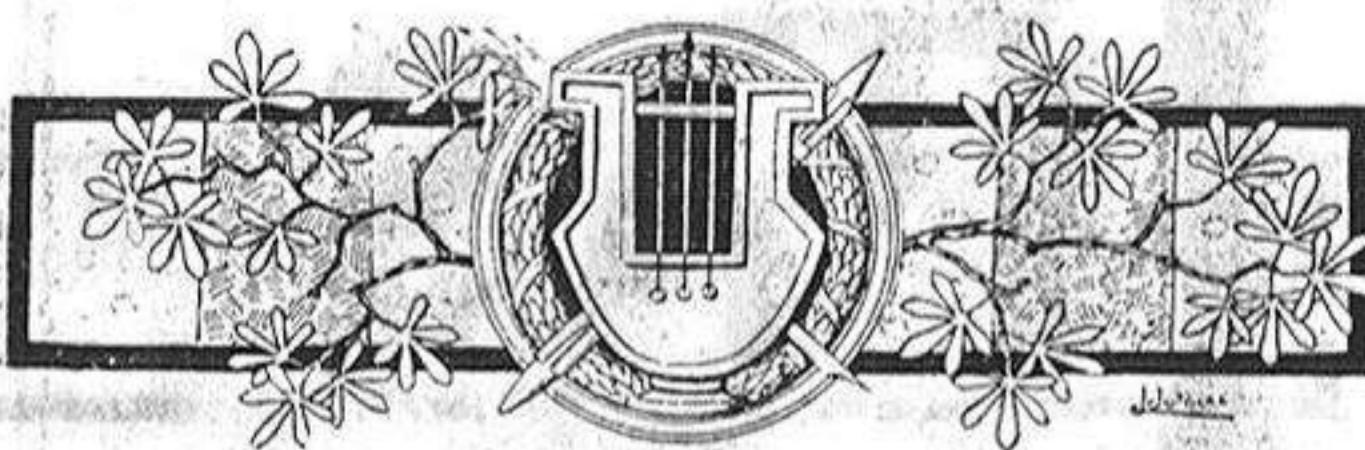

Lo MESTRE TÍAS

J. JUTGLAR

SEMI-VISITA

A LA ESCOLA DEL SENYOR MESTRE TITAS

A lenantme en bell cantic jo voldria
Teu nom enaltir, Tradicis santa;
Elegantina t' ha vist ma fantasia,
eflexant la claror d'un sol qu' encanta.
GRAN VUY, conmemorant la nostra festa,
odriment reb l'espirit del bon carl:
L' sofrirà persecucio feresta,
adollant son rencó un govern ruhf.
Pero demá al sentir de veu preuhada:
ixecat Llátzer allunyant la mort,
oblement illytará en nova creuhada
la Patria obtindrà l' perdut honor.
Reys que á Christo Rey prestau un dia
homenatje mes grat al Cor de Deu,
contemplant la nació que avans tenia
los dos mons rendits al ceptre seu;
ctorneu, esoltant nostra pregaria,
a pau y benhauransa á eix poble gran,
nejant la bandera necessaria
obre 'ls puigs qu' envers Deu se van alsant.
Senyals veig d' aquells jorns d' edat ditxosa
n que assolfa l' espanyol fidel
resors d' una riquesa prodigiosa
stojats ab fervent y sant anhel.
AB Dmirarà la genera vinenta
ells llegats del excels Felip segón,
ay esborrantse lo sagell que ostenta
mplert de gloria sempre per lo mon.
ot lo furor que als monstres accompanya
nclinat no pogué de nostres reys
na fe viva y un amor á Espanya
DEmostrat en sos fets y justas lleys.
En cambi, avuy de la reyal corona
os florons vils butxins han ovirat,
arrancantli 'ls rubins que ja abandona,
Feta ludibri del vasall ingrat.
near que sembli que plantós va alsantse,
os fruits mostrantnos, l' arbre liberal,
ant sols s' omplí demá nostra esperansa,
rrancarém també l' arrel fatal.
D e dol veyent la Patria avuy vestida
nfront lo tort que contra d' ella 's fa,
a creuría ja morta ó arraulida,
S i ignorés que la mort la cerca en vā.
RESSuscitem nosaltres d' una volta,
nterrant l' arbre sens que 'n resti un brot,
al jorn que 's canti als liberals l' absolta
S erá també en lo cant

L' AUCELL D' OLLOT.

LA CIRCUNCISIÓ DEL SENYOR

EN prop de quatre cents anys antes de que Moisés rebés en la muntanya del Sinaí les taules de la Lley, havia Deu instituit la ceremonia ó sacrament legal de la Circuncisió pera l' poble hebreu qual pràctica manada á Abraham y tots los seus descendents, havia de esser

com una prova del cumpliment de sus ordres, que volia ser servit y reverenciad de aquell poble, servint dit acte, á semblanza del actual baptisme, per esborrar tota màcula de pecat original, y entraba en Gracia al que l' rebia, no per virtut de la mateixa Circuncisió, sino per la professió de fe que entranyaba la tal ceremonia.

Sent la Circuncisió dolorosa en extrém, tan que á resultas de la mateixa molts infants n' enmalaltian, Deu que no hi estava obligat per ser Ell legislador, sens pecat y concebut per obra del Esperit Sant, volgué subjectarse á la ley de la Circuncisió. Volgué demostrarlos cumpliment Ell mateix, puig de no ser circunscrit, de segur que 'ls juheus haurían

dit, no tan sols que no era lo Mesías, sino que ni tan sols fill de Abraham de qual nissaga havia de ser lo Ungit de Deu ja que no guardava lo que Deu havia donat al poble y aquest mirava com á sagrament de tanta estima y veneració.

La Circuncisió fou després per lo mateix Jesucrist que la havia rebuda, derogada y reemplazada per lo sagrament del Baptisme.

Lo Bon Jesu set vingué al mon per rentarnos de tots los pecats, á ser lo Salvador de nostras ànimes y per son caràcter diví no tenia ni podía tenir màcula de pecat. Prengué figura de pecador per abusarnos ab son encés amor, á confondre nostra supervia; ab humilitat grandiosa, juntá en lo dia de avuy lo nen Jesús l' exemple de perfecta obediencia y l' cumpliment de una llei que no l' obligava.

Molt gran fou que 'ns ensenyés ab son exemple la obediencia y 's mostrés contrari, no menos en obras que en paraulas, als fariseus, als qui reprengué per que imposavan als altres cargas pesadas que ells no volfan portar.

¡A quans fariseus reprendria, avuy, lo bon Jesús! La festa que avuy celebrem representa que l' Senyor fou circumcidat en la carn, pera que nosaltres ho fem en l' esperit, puig totes las accions son enseñanzas que debem tenir presents en profit de nostre be espiritual.

Per lo tan, oferim á Deu lo cor net, cast, pur, sant, despullat de perilllos pensaments, d' amor desordenats, de torsadas interpretacions, de fins malvats, que 'ls ulls que son el retrato del mateix cor, no llensin miradas livianas, curiosas y sobre tot deshonestas y lascivas; que la llengua no pronuncihi juraments innecessaris, paraulas inútiles y mentidoras y moltas vegadas perjudicials pel próxim; que las orellas estigan tapadas á la alabansa y las murmuracions.

Procurém que nostra vida sigui imitació de la de Jesús y nostras accions y nostras prácticas á las prácticas del Infant Diví.

Aixó es lo que 'ns demana el Jesu set en lo dia de la seva Circuncisió.

LO MESTRE VELL.

EXAMEN DE CONCIENCIA

ENSÉM y reflexioném una mica.

Estém ja en l' any de 1898 y havém de determinarnos á deixar la vida del calavera, per posarnos sobre si, fer bondat, pero bondat de la bona, fer un examen general de nostra conciencia y arrepentirnos sincerament dels nostres pecats, dels quals ens demanará compte Nostre Señor.

Veyam; cluquém els ulls, y pregunteynos: ¿Has cumplert los propòsits que 't feres de ser bon cristí? ¿Has cumplert com bon espanyol? ¿Has procurat retornar á las tradicions patrias, ó que las tradicions patrias retornessin á tú?

¡Ay, ay, ay, ay! quina conciencia més negre!

Alguns s' afiguran que Deu es molt exigent, com á Senyor qu' es de nosaltres; que sols vol que 'ns estém á la iglesia fins que l' sacrístia ens tregui á cops de faristol y que aixó de la política debem deixarlo corre fins que Deu sigui servit, dihen:

—¿Qué s' aixecan temples protestants? ¡Alabat sia l' Senyor! Aixó no pot anar, pero, que vol ferhi!

—¿Qué s' toleran catedratichs impíos que bestialisan nostres fills? —¡Ah! aixó no pot anar. ¡Reyna dels cels, ajudeunos!

—¿Que s' tolera la propaganda impia y la prempsa pornogràfica? —¡Oh! Aixó clama un radical remey, pero, ¡cóm ho havém de fer! Lo mon está perdut.

Y així passan la trista vida molts catòlichs, esperant que 'ls àngels vinguin á armar la gran camorra y acabar ab tanta porqueria.

¡Ah tontos, que poch recordeu las paraulas santas de:

Ajudat y t' ajudaré.

Veniu aquí, catòlichs bons, celosos y tot lo que vulguen, pero més tontos qu' un tap de suro. Veniu aquí, fiqueume 'l cap entre camas que us vull donar una salemne surra y després escolteume.

Nostre Senyor, vol que pensém en Ell, que li dediquem algúns ratos del dia, pero no vol tampoch que li deixém per Ell tota la feyna. Val que nosaltres hi

posém també el coll, que 'ns interessém una mica per lo bé dels demés.

Aquesta manera de ser catòlichs, es manera egoista, no es grata á Deu com podríá serho. Aixó es com dir: Jo procuro estar bé ab Deu y 'ls altres que 's fassin fuma.

No, catòlichs impoliticichs y d' estar per casa, no. Tots podém fer algo, tots debém aportar nostre petit grà d' arena al edifici social-cristià, y si no, ens passarà un dia la que menos ens pensém. Potser un dia voldreu anar á Missa, y us trobareu ab que la iglesia s' ha convertit en un quartel ó en alguna dependència de l' Arrendataria.

Com també es possible que Deu, quan us demani los comptes de la vostra vida, us digui:

—Sí, animeta, sí; tot aixó es veritat. Tú has resat molt, t' has cuidat bastant de tú mateix, ancara que pel compte que 't tenia, mes ¿y el próxim? ¿Y tantas ànimes que s' han perdut per culpa de la prempsa impia que tú podías combatre desde el periódich? ¿Y aquells jovenets que 's perden miserablament per culpa d' aquell catedratic que tú un dia podías confondre, y per alló de no ficarte en camisas d' onze varas deixares que anés sembrant la mala doctrina? Donchs, per haberte estat ben tranquil á casa mentres los meus enemicichs m' insultavan per tot arreu, mira, tórnaten á mitj camí, y ficat al purgatori á sufrir uns quans anys en benefici dels que en vida has tingut tan olvidats.

ABEL.

MONARCAS EXEMPLARS

(RECORDS)

Avuy, mon Senyor Mestre, que es jorn d' exelsa gloria, y ab pler lo mon celebra la festa dels Sants Reys, es just, que son deixeble, tot fullejant l' Historia, mes digne l'assoneta l' hi dongui de memoria tot fent l' alegoria de antigues sabias lleys.

Ay, ay, ay, ay! es la diada dels Reys que á Deu adoran, y abaijan la altivesa devant l' Omnipotent; monarcas aixís dignes, los pobles los anyoran y els ayman y deliran y sempre per ells ploran, segurs d' obtindre prompte lo port de salvament.

¿Qui son los que segueixen de aquells monarcas nobles l' amor que demostraren al Deu de terra y cel? ¿Qui son, los que 'ls imitan, ab fe y ab ansia dobles? Sols un n' hi há de digne que aclaman tots los pobles y es lluny.... en lo desterro sufreix torment crudel.

Lo tema que avuy tracto, no es pas, no, de brometas; records de la velluria y heroicats d' ahir me portan vers als llavis sols tendres amoretas, qu' ensembs del cor surtidas, cufoyas y dolcetas envío al Rey més digne que al mon pot existir.

Transmétiles, mon Mestre, á Aquell que vosté á l' aula mos díu, que de sons avis n' es digne descendant;.... y còntilhi, ab concisa, fogosa y lleal paraula, l' estat de nostra Patria; ¡Oh Rey veniu, salváula; que prop ja del abisme, ne plora amargament.

Ja fá proper d' un segle qu' estém en la orfanesa, y ens roban nostras joyas los malehits juhéis; mes, quant lo Lleó indòmit desperti sa feresa, acabará, frenètic, tan cínica baixesa salvant lo precipici que s' obra á nostres peus.

Seguint sols d' una ulla d'los trons de la terra, veyén com tambalejan ab fort trepitjar; si fossen ben llejítims, ni desde l' alta serra la tempestat potentia qu' arréu tot ho soterra tindria prou fiera per ferlos derrumbar.

Vingueren jorns funestos per nostra aymada Espanya, faltantse á la Justicia y á tot lo més sagrat; los Drets se trepitjaren ab cínica alimanya, y al punt, s' estengué prompte fatídica cisanya deixant la nostra Patria com camp desmantelat.

Y aixís fineix d' anemia l' invicta Espanya aymada, aquella, que ja Reyna fou ella de mitx mon; ¡Records per mí els més dolos! ¡Oh Patria idolatrada, ditzós qui podrá veuret ben grant altre vegada, y Reyna ser, com fores y et feu lo gran Colón!

¡Que ho son, que ho son de dolsas las tendras recordans del temps de las grandes, victorias y llaor! D' aquelles tas proeses y puras remembrans, oh patria de braus genis, sols restan esperansas que 'ls fills d' aquesta terra ne guardan dins son cor.

Aquell que aixís no ho fassi, pateix de vil follia; de nostra gran familia, ben lluny tots lo tirém; d' Espanya lo pervindre, volém que noble sía, y ab goig y benhauransa y ab pròspera alegria, de nostra aymada terra son despertar veurém.

Fes ja que soni l' hora, ioh Deu! ioh Providencia!
T' ho pregen tots los homes de bona voluntat.
de nostras desventuras y planys tingas clemencia,
y envians prest lo Princep mes recte de conciencia;
lo nostre aymat Don Carlos, l' invicta Desterrat.

JOSEPH MASSANA.

Vilanova y Geltrú, 1 jener de 1898.

Res mes trist per un brau que vesteix l'honorós uniforme militar que morir en una emboscada traïdora. Lo menos morir matant es digne d' un heroe y d' un valent y no creyem que hi haig un sol militar espanyol que no 's senti capás de anar á la mort mentres pugui esfonçar en lo cor del enemic de la patria lo seu acer.

Y questa consideració me la sugereix lo que ha sigut objecte de tans comentaris durant aquests últims dies, la mort tràgica del tenint coronel Ruiz.

Lo general Weyler, censura al general Blanco per haver deixat anar al camp rebelde, sens las degudas precaucions á un jefe del nostre exèrcit.

La prempsa extrangera censura agrement l' assassinat del pudentorós militar per las hordas de Máximo Gómez; tan sois la prempsa ministerial es la que procura posar un vel sobre 'l fet, y casi casi disculpa un crim tan execrable.

Poch tranquil debia acudir l' infortunat Ruiz á la cita del cabecilla Aranguren quan ans de surtir de la Habana va fer testament.

Se conta de Ruiz, que al sapiguer que la brigada Daban anava á proclamar en Sagunto, baix las ordres d' un general ambiciós y afortunat, á D. Alfons com rey d' Espanya, no titubeijá un moment en incorrer en las iras de son superior jerárquich dientli: Jo, segunt la tradició del cos á que perteneixo, no 'm sublevo.

Pobre mártir! Tú ets la víctima inmolada en aras de questa política vil y rastrera que posa la dignitat y l' honor d' Espanya sota 'ls peus d' una colla de assassins malvats.

Segóns llegim en el *Correo Español* de Madrit, la venerable y augusta mare de Don Carlos ha abandonat el convent de Graben per trasladarse al de germanas de la Creu, de Gorizia.

Gran ha sigut el dolor experimentat per Donya María Beatriz al passar las portas de aquell sant lloc, ahont per l' espay de vintiset anys havia gosat de la pau del claustre, vivint en la mes santa armonia ab las fillas de Santa Teresa, y pera decidirla á tan penós sacrifici no han sigut suficients les prechs dels seus fills, ni la consideració del propi perill, sino que ha sigut precis el desitj d' evitar á las sevas companyas de clausura graves perills per la presencia entre elles d' una Archiduquesa, que haguera atret sobre 'l convent las iras d' un populacho com el de Graz, ahont los dos elements perturbadors, amos de la població, estudiants y obrers socialistas, coincideixen en l' odi envers la familia imperial. A pesar de la novetat que oferia el viatge després de tan prolongada reclusió, Donya María Beatriz va sopportar be las fatigas, accompanyantla una germana del convent de Garizia, lo seu confessor y la seva camarrera, com també per un fiel servidor del Infant Don Alfons.

Tan en lo convent de germanas de la Creu, com avans en lo de Carmelitas de Graben, Espanya y nostra causa poden contar ab las constants oracions de la virtuosissima mare de Don Carlos, donya María Beatriz.

Ja que 'ls liberals de casa tenen ulls y no volen veurer, ve de perilla presentarlos á la vista lo que opinan los liberals de fora.

El *Daily Mail* de Londres, un dels mes influents òrgans de la prempsa de la Gran Bretanya, consagra als assumptos d' Espanya un magnific article del qual copiem els següents párrafos:

"....Avuy no hi ha por de que la intervenció extrangera perjudiqui la acció de Don Carlos VII. Fransa no está, com després del 1871 als peus de Alemania y forsada á fer la seva voluntat. Inglaterra no desitja ficarse en la política europea per ser això

contra 'l sentiment del dia. Russia ha reconegut sempre á Don Carlos com á llegítim Rey d' Espanya....."

"La debilitat de la regencia alarma á Europa, per que obra una porta á la intervenció dels Estats Units en los negocis continentals. Las potencias poden demanar ab insistencia que Espanya 's reformi á si mateixa, pero no poden designar el medi per el qual aquesta reforma puga efectuarse."

"Don Carlos te avuy grans probabilitats. Las dos tercera parts de la nació espanyola estan per ell. Per aquells que estan contra d' ell, la paraula liberal que se 'ls aplicá en altre temps, els agrupa avuy com monárquichs, com republicans, com anarquistas y estan tots en guerra entre sí."

"Las sombras projectadas pels aconteixements que s' aproximan en Espanya, son ja fàcilment visibles. Si son negras, ho son de una manera fatal pera la regencia."

"El dia de la decadencia d' Espanya arriba rápidament á son fi, y en Don Carlos de Borbón, ha aprés ja á saludar al seu llibertador la part mes intelligent y de mes valia del poble espanyol."

Lo estrany es que així no ho veigin los liberals de per aquí.

Y lo mes natural es que no 'ls dona la gana de veurho. Perque els nostres liberals, com corps carnívols, estan afartantse en las despullas de nostra patria y no tindrém pas mes remey que espantarlos á tiros.

Pero, tiros ab bala, y..... que fassin blanch.

SAID.

PENSAMENTS

Es tan fácil enganyar-se un mateix, sens advertirho, com menjarse un plat de farro; lo difícil es enganyar als altres avuy que tothom te un ull....

Obriu las portas del vostre cor á la veritat y á la mentida, y veureu com la segona entre precipitadament atropellant á la primera.

Antiguament, un anciá era venerat per tothom, avuy, la societat el considera una carga.

L' home pot considerar-se rich desde l' moment que sab familiarisar-se ab la escassés.

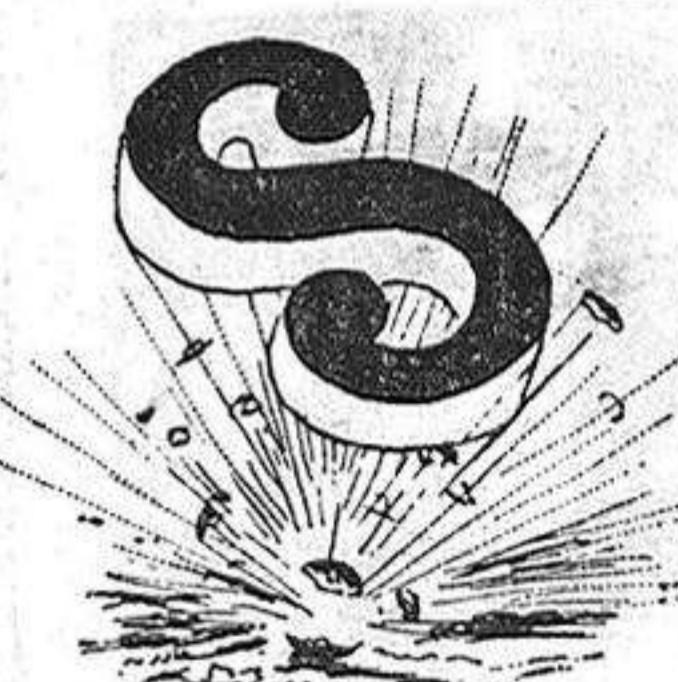
Engullim, com un galofre, las mentidas que 'ns adulan y bebém gota á gota, com aigua de Rubinat, las veritats que 'ns amargan.

Tres cosas constituecen un sabi del sigele anomenat de las llums: Parlar de tot; destrossar la llengua francesa y..... casarse ab una pubilla rica.

L' home està construint sempre un palau d' ilusions sobre una base de quimeras, y s' enrabiá, després, quan veu que no pot habitarlo.

Comensém l' any 98 reinant Alfonso XIII. ¿Acabarem l' any reinant el mateix....?

UN EPISSODI

ENYOR Mestre; vosté 'ns va dir un dia que, si feyem bondat y sabém sempre la llissó, ens contaria una cosa molt bonica, y com que are estém de festa....

—Titella, no estich pas per historias avuy.

Ja sou grandets y haveu de pensar en altres coses.

—Pro, si vosté 'ns ho va prometer; y com que fem bondat....

—¿Y qué entents tú, per fer bondat?

—Jo? Obehir les ordres del Rey, assistir á la seva escola sens faltarhi un sol dia y apendre de maneja 'l sabre.

—Sí, senyor Mestre, sí, sííí....!

—Pareu, donchs, vostra atenció ab lo que vaig á contaryos.

Era pels vols de maig de 1840. La primera guerra civil, anomenada dels set anys, anava de baixa.. Lo general liberal Espartero, després d' haver comprat á Maroto en las provincias vascas, s' havia dirigit al Centre ab un numerós exèrcit per acabar la guerra, ja que 'n Cabrera semblava poch disposat á vendre's, y menos á entregarse.

Una de las primeras plassas fortas que atacá fou la de Morella, que aleshores era defensada solsament per uns trencents homes capitanejats per lo governador del Castell don Anton Camps.

L' enemic, com deya, era numerós y ben armat y 'l general Cortines havia conseguit, amagat per la fosca de la nit, enclavar sas baterías de plassa y de montanya encara no á mitj tiro de pistola de la fortalesa.

L' endemà demà, rompé 'l foch. Los nostres's batian com lleóns, eran un per mil, mes no desfallian.

Los canóns del contrari vomitavan foch y metralla, per tot arreu sembravan l' espant, la destrucció y la mort....

Una bombarda ben dirigida obrí una grossa bretxa en la muralla del Castell, mes los enemics no pogueren donar l' assalt perque 'ls carlistas ab los pits per muralla 's resistian com héroes. Veritat es que allí 'ls valents hi trobaven la mort, mes, qual nou Fénix que renaix de sas propias cendres, al cayut reemplasava un nou valent, un altre heroe, un nou mártir de la bandera de Deu, de la Patria y del Rey.

¡Quánta abnegació, quánta valentia, quán heroisme!

Lo general Espartero, al veure que per bé que li anés l' acció, havia de surtirli cara, resolgué enviarhi un emissari per pactar las condicions ab que 's rendiría 'l Castell tan incomprendiblement defensat.

Los oficials carlistas escoltaren las proposicions que se 'ls feyen. No eran humillants, al contrari, puig se 'ls deixava á tots en completa llibertat; tan sols entregar las armas; y veient los estragos causats per l' artilleria sitiadora y desesperants de rebre auxili, reunits en consell, acordaren, per majoria, acceptar las bases presentadas y capitular.... A voltas es mil vegadas més honrosa una capitulació que certas victorias, sobre tot quan se capitula per evitar mals majors.

Deya que acordaren capitular per majoria, casi per unanimitat, puig de catorse vots, sols dos eran en contra, l' un era del governador.

Una hora després lo governador ab las llàgrimas als ulls que en vā pretenia retenir y ab visible repugnancia, entregava las claus del Castell al general Espartero.

Aquest, un cop possessionat del fort, mana als seus que prenguin totas las surtidors, que rodejin bé 'l Castell y que no deixin marxar á ningú. Disposa després que 's agafin á tots los oficials carlistas y 'ls tanquin en los calabossos del Castell.

Els nostres volen resistir-se, pero tot es en vā; sols un ha pogut, ab pochs moments, cambiar de traje y se 'l confon entre 'ls soldats, y 'l brau governador, à qui el general isabéli no havia fet lligar com als altres, se l'hi atansa dientli á cau d' orella:—"Qnan siguem allá.... encent."

Cóm espurnejan de rabia els ulls d' aquells valents oficials, víctimas d' aquella villania y cobarda traició!

L' autor d' aquella miserabile hassanya, mana al valent Camps que l'hi ensenyí totas las dependencies de la fortalesa, y 's dirigeixen al polvorí y dipòsit de municions.

A la porta hi trovan á un soldat á qui ab veu baix pregunta 'l jefe carlista:

—¿Estás prompte?

—¡Sí!

En tan, el general Cortines deya al governador Camps:

—Poca es ja la pólvora pera haver pogut resistir mol temps.

—La suficient,—respón el lleal Camps—per fernos volar á tots nosaltres.

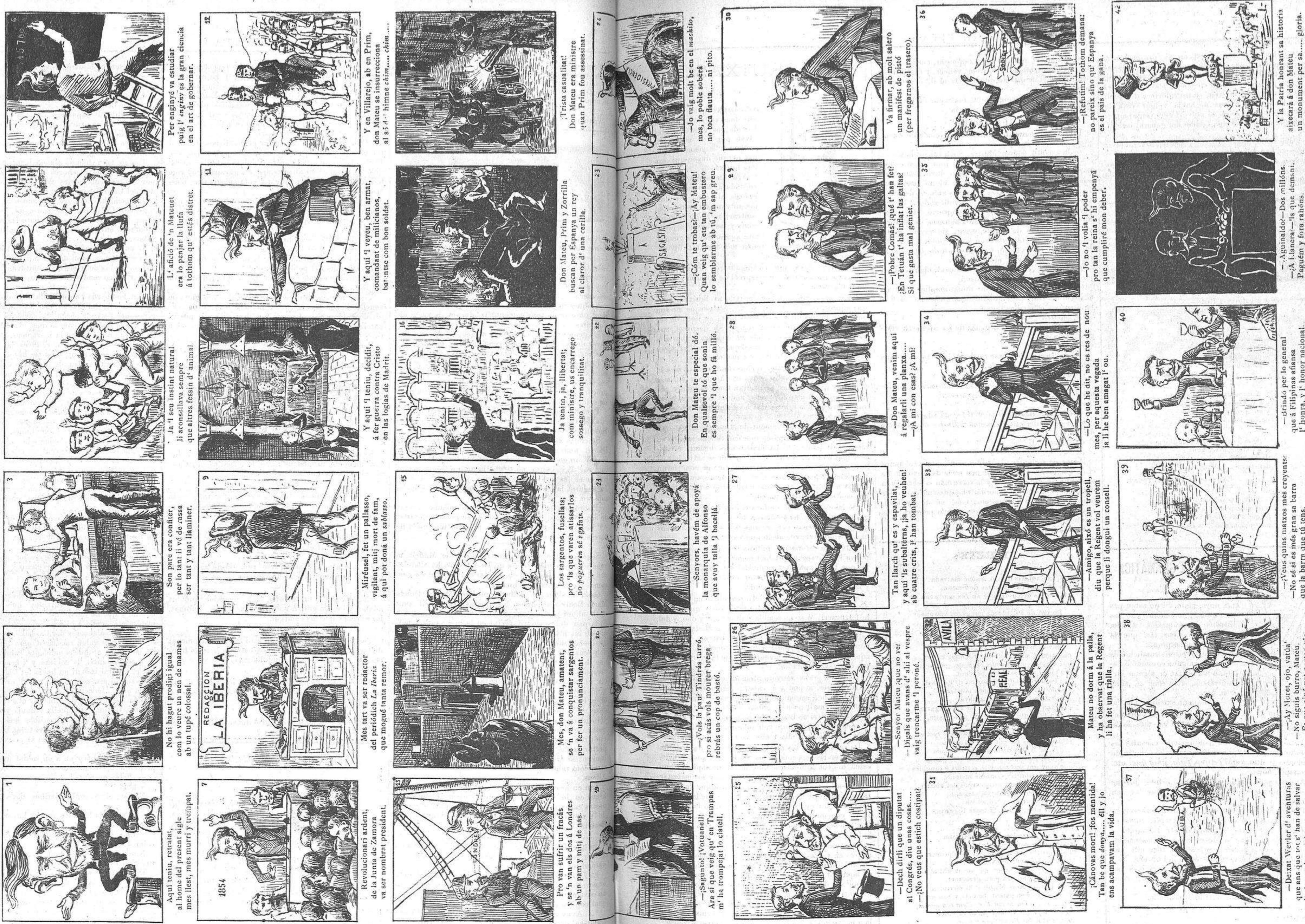
Ningú, sols aquell soldat, comprengué 'l doble sentit d' aquellas paraules.

De sopte's veu com una immensa flamerada y's sent un soroll fort, axordador; totas las parets tontullen, algunes cauen y 'l polvorí queda, per uns moments convertit en una infernal foguera. Las explosions se succeeixen d' una manera espantosa....

Després se senten sols algúns imperceptibles ays d' algúns ferits.

Lo general Espartero, estirat per terra, tenia sols una lleugera ferida en el bras. Lo governador carlista,

HISTORIA DE DON MATEU

Y la Pària honrant sa història
axecarà a don Mateu
un monument per a... glòria.

—Aguinaldo—Dos milions.
—A Llanera—'ls que deman.
Paguém Y fora rahons.

—Strindo per lo general
que à Filipinas atiana
l'honor, y l'honor nacional.

—Ay Moreu, oïo, vatua'
—No sigue barro, Mateu.

—Es que això pot portar cua.

—Deixat veïler d'aventuras
que ans que los han de salvar
la dona v'la i'atras.

—Ay Moreu, oïo, vatua'

—No sigue barro, Mateu.

—Es que això pot portar cua.

—Viveus quins matxos més creyents!

—No sé si es més gran sa barra

que la barra que tú tens.

—Ay Moreu, oïo, vatua'

—No sigue barro, Mateu.

—Es que això pot portar cua.

—Refutin! Tot hom demana:

no pareix sino qu' Espanya

es el pais de la gana.

—A Llanera—'ls que deman.

Paguém Y fora rahons.

—Aguinaldo—Dos milions.

—A Llanera—'ls que deman.

Paguém Y fora rahons.

—A Llanera—'ls que deman.

Paguém Y fora

el valent Camps, estava banyat en sa propia sang, sens bras esquer, sens dits als peus y algunas més ferides de poca importància. Per aquí y per allà morts, ferits que jamegan banyats en sanch; y allà, prop del polvorí, un cadáver mutilat, restos informes d' aquell valent oficial carlista que no havia volgut votar la rendició, que havia encès el polvorí per venjar aquella felonía, aquella villana traició del general isabelí.

— ¿Qué teniu, noys? ¡Titella! ¿Qué feu així parats? ¿Que us han dat encantarias?

A casa, noys, y tanqueu, per Deu, aquesta boca tan oberta, que sembla qu' espereu que caigui alguna llançonissa del sostie.

P. IRUAM Y SABIR.

Per llibres las llibreries
y per torras, á París;
pro per fer empastifadas
lo Gobern qu' está á Madrit.

¡Visca 'l MESTRE TITAS!
Morin els farsants!
Vaigin á can busas
los republicans.

J. FONT Y P.

A tu puerta planté un pino
y á tu ventana una parrá....
y un gorrofó en el clatell
de don Práxades Sagasta.

¿Qué 'l senyor Odón de Buen
te un talent descomunal?
Ja ho crech, si ell es el fill únic
del senyor.... Orangutant!

ENDAVINA QUI T' HA TOCAT.

Si ab tots vols tení amistat,
á ningú espliquis ta pena,
perque aixis que la dirás
tots te donarán.... la esquena.

J. B. F.

LLISÓNS SENMANALS DE GRAMÀTICA

ALO, noys, malo. Si no esteu pas
mes quiets, no acabaré pas les
llissons de gramàtica. Alerta,
donchs, y passém via, que la
geografia ens espera.....

Las conjuncions condicionals
expressan alguna condició ó denotan necessitat de alguna circunstancia, com som: *si*, *sino*, *com*, etc.

— Posam un exemple, Titella.

— Si havém de ser felisos, que vinga 'l verdader rey; *sino* ens quedarem sense camisa. *Com* mes aviat ho tirarém tot á rodar, millor.

— Està bé, Titella. Son conjuncions causals, las que serveixen pera expresar la causa, rahó ó motiu de alguna cosa ja dita, com: *perque*, *puig*, *puig que*, etc. Un exemple, noy.

— Aquests politiquillos ens pujan á caball, *perque* som massa burros. Que la paguin, *puig* que 'ns fan *mal bien*.

— Per conjuncions continuativas, las que serveixen per continuar la oració, com per exemple: *aixis es que*, *donchs*, *supost que*, *així mateix*, etc. Exemple.

— Dich, *donchs*, que 'n Moret acabarà malament, *així mateix* que en Sagasta, *supost que* tots ells ens han arruinat lo comers, robant el pà del obrer.

— Rebé, noy. Son conjuncions comparatives las que comparan unes coses ab altres, y son: *així*, *com*. Exemple.

— Tan dolenta es doña Virtudes, *com* ells.

— Cuidado, Titella, no descarrilis; no siguis may llenya llarch.

Y acabaré dihent, que son conjuncions finals, las que denotan el *fí* y objecte de la oració, com son: *perque*, *pera que*, *á fi de que*. Exemple.

— Preparém los fusells *pera* apuntar; ens unim tots ab carinyo *perque* així podrém vencer, y dispararé ben dret *á fi de que* no quedí *tútere* ni lliberal *con cara*.

— Vaja, Titella, veig que 't fas capás de las cosas. Y ara, passarém á disertar sobre la

Interjecció.

Difinimla breument, y tú ens donarás algúns exemples.

— Ja escolto, senyor Mestre. Soch tot orellas.

— Així ho has de fer, Titella. La interjecció es una paraula que se'n va dels llabis, per dirho aixís, quan ens veyem de prompte afectats per algún sentiment. La interjecció expressa 'ls diferents afectes del ànim y per questa rahó te moltas significacions. Hi ha, per lo tan, interjeccions d' admiració, de dolor, de alegria, de aprobació, de amenassa, de despreci, de indignació, de ira, de terror, de rissa, de silenci, etc., etc., y algunas son las següents: *Ah*, *ay*, *ja*, *hola*, *oh*, *ja ho crech*, *caratsus*, *tan de bò*, *Canari*, *apreta noy*, *bufa*, etc., etc.

— A veure, tú, Titella, si respondràs ab alguna interjecció á las oracions que jo formi.

— Diuhen que 'l govern ha donat amplias facultats al general Primo pera que no sigui escàs en lo dels recursos als cabecillas tagals....

— *Canari!*

— La Regent te moltas ganas de fer un llarch viatge á Viena....

— *Apreta noy!*

— En Moret, tan valent que sembla, y la seva dona 'l fa ballá com una baldufa....

— *Bufa!*

— L' insigne Castellar, el gran demòcrata, se perfuma 'l bigoti pitjor que una senyoreta.

— *Oh!*

— (Els carlistas tenen 50.000 fusells Llorens amagats en una mina que comunica 'l Besós ab la torre del Baró y...)

— *(Chitón....!)*

Haveu de sapiguer, deixables meus, que al sol anunci de que anava á inaugurar una serie de llissons de geografia, lo *sol*, la *lluna* y la *terra* han celebrat una detinguda conferencia, acordant fastidiarme del millor ó del pitjor modo que puguin; mes, ab tot y aixó, *pecho al agua*; lo dissipate comensaré la primera y us recomano la més puntual assistència.

Felis any nou, noyets.

DE REYS

Quan aquella traició, traició malvada
vos obligà á petjar terras de Fransa,
als vostres defensors que ab vos marxavan
vau darlos gran consol y esperansa.

Lo crit de «Tornaré» que encar ressona
en sos cors may vensuts, tan va grabarse,
que jamay per més trevas que 's presentin,
ni sisquera ab la mort podrá borrarse.

Ans be tots desitjem qu' arriu 'l hora,
com també així ho desitja Espanya entera,
que vingueu á salvarnos prompte, i prompte
ó á morir abraçats á la bandera.

«Tornaré» vareu dir sortint d' Espanya
y aquest crit que jamay deu oblidarse,
al portarlo la briza á Catalunya
per sempre en nostres cors va arreplegarse.

Ben prompte cumplireu lo prometje,
serà demà? Serà en no llunyà dia?
Veniu 'lo Rey! aviat, que 's soldats vostres
senten al fons del cor greu melangia.

Oh, sí! 'l Deu de bondat ja s' apiada
d' aquest poble, un jorn rublert de glòria
que avuy uns sers tan vils, restrers é innobles
pretenen embrutar sa noble historia.

Veniu, donchs, á arrancarnos del abisme,
veniu á libertarnos de tal sanya,
deixeix el Loredan y feu felissa
la digna de més sort, la trista Espanya.

Y vaya si vindrá; es cert, certíssim,
ho sé de un modo semi-celestial.
Tan cert fos que hagués tret jo la primera
de la passada rifa de Nadal.

Puig haveu de saber, qu' ans d' ahí al vespre
una carta 'm mostrá mon germanet,
en la que los Reys Magos l' hi escribían
d' un modo ben patent, ben cla y ben net.

.... Y com que lo teu Rey, á qui tan aymas,
en vostra patria, est any, ha de regnar,
et portarán fusells, pólvora y balas
los Reys,

Gaspar Melchor y Baltasar.

ALBERT BIGAU.

DE BRUIXAS....

NTIGUAMENT quan se veia una dona vella, lletja y mal vestida, las criatures agafaven por y s' amagavan corrent y 'ls grans li feyan pas porque deyan que era una bruixa.

Ara ha canviat tot; las verdaderas bruixas no son pobres, ni vellas, ni lletjas, ni van mal vestidas, al contrari; n' hi ha de totas edats y las més, son joves, vesteixen ab elegància y hasta aparentan ser guapas, perque de aquest modo tenen més facilitat de enganyar á l' un y á l' altre.

Avants, la dona que era tinguda per bruixa, acostumava á ser mirada ab despreci de tothom y ningú volia tractarla.

Avuy ja es different; las verdaderas bruixas, ó las que aquest calificatiu mereixen, siga perque no son vellas ni lletjas, ni van mal vestidas, en lloc de ser miradas, com las d' aquell temps, ab despreci, son per molts obsequiades, s' els va darrera y hasta 's procura conquistarlas, per mes que en realitat s'igan més repulsivas y temibles que aquelles altres.

Las bruixas antigues, no anaven á missa, ni á la iglesia; mes las de avuy, encare que s'igan de més mala llei que aquellas, aparentan tenir religió; y per portar millor á cap los seus malèfics plans, hasta van á missa y á la iglesia y si ho creuen convenient, fins son capassas de tenir oratori á casa y portan los rosaris penjats continuament de la munyeca.

Y si bé ho considerém, ens convenceré que en los actuals temps, hi ha moltas més bruixas veritables que no hi havia aleshores: y tan es aixís, que s' aqueixas nos fessen tanta repugnància com feyan aquellas, no caldrà pas que ens moguem de casa de dia ni de nit, si no volíam trobarne á totas horas per cualsevol carrer y plassa.

En las poblacions de fora hi ha bruixas; y en las grans capitals, hi ha bruixas y bruixots que ho manejan y desmanegan tot, segons las seves conveniences; y sino, fixeuos ab lo que vaig á dirvos.

Mireu qui ocupa los millors empleos, qui desempenya los càrrecs mes ben pagats. ¿Son tal vegada los que tenen aptitud y qualitats? Res de aixó; perque si aixís fos, la justicia y la rahó no serien trepitjadas, y la culpa apoyada y protegida.

Si voleu trobar lo criadero principal en Espanya, de aqueixa classe de *gent*, no teniu mes que agafar lo ferrocarril ó si us sembla millor, un globo, y del modo que més vos agradi aneu a Madrit y una vegada hi sigueu, seguiu los palaus, carrers y plassas mes concorregudas per l' alta aristocracia, mireu bé aquelles caras y vos convenceré que la gran majoria son bruixas y bruixots.

Trovaré grans senyors plens de creus y estrelles, vells y joves, á peu y á caball; senyoras de grans rossechs y ben enguantadas, ab barrets guarnits de plomas de molt preu y potser hasta una fulana estrangera que si no usa cotche es perque gasta botinas de pell de Austria que reblandeix las durícias dels peus, y veuréu qu' ells y elles son bruixas y bruixots.

De consegüent, los que nos creyeu que ara no hi ha gent de malas arts com en los temps dels nostres avis, estéu del tot equivocats; puig haveu de sapiguer que las desgracias que freqüentment sufrim y lo malestar que passém, no prevenen d' altre causa que de aquelles bruixas, que no 's diferencian de aquelles altres, sino per lo traje que vesteixen, lo qual fá que no s'igan coneigudas de las criatures ni de la majoria d' els homes grans.

De aqueixa manera, s' ens fican per tot arreu y los que las coneixen una mica, ne troben hasta entre nosaltres en varias reunions y centres y en molts llochs ahont s' hi fican per exercir lo seu verdader ofici y de aqui pot treurers la consecuència dels seus efectes, mirant las desunións, las antipatías y las desconfiances que introduceixen á tot allà ahont son, logrant de aquest modo la desorganisació de varias societats y de familiars que de no haveri aqueixas bruixas serien la admiració y enveja de tothom per la pau y concordia que regnarà en elles.

RUBEGUT.

BALANS DEL ANY

A qu' estém á fi d' any, passém balans.

Obrim lo diari y hasta si volreu, obrim el major y llensém una mirada escrutadora sobre aquella multitut de *guarismes*.

Lo moviment ha sigut gros, el giro colossal. ¡Quàntas xifras!

Repassén una mica aquestas cantitats y mirém en qué van ser invertidas.

Ay, ay, ay! Cotejar el *debe* y l'*haber* m' espanta; me fá posar pell de gallina.

¿Hi haurá superabit?

Si mirém bé, las salidas han sigut moltas, tan en homens com en diners.

Día.... tants: remesa d' homes joves cap á Cuba; bons, sans, rebusant solut y vida.

Día.... qual: remesa de quintos cap á Filipinas.

Día.... tal: remesa de tans millóns á don Ramón Negro de Cuba.

Día.... qual: remesa de pólvora, balas, cartuchos y fusells á la Habana, y unas quantas dotzenas de caixas de plata nova de trinca.

Día.... tants: remesa de monedas á Manila destinadas á Aguinaldo de.... Nadal.

Y las entradas?

També en trobarém, també; pero, son entradas acompañadas de plors, de llágrimas y dol....

Día.... tal: Entrada del vapor.... qual, ab un retorn de género inservible; de.... joves grochs, malaltisos, esguerrats ó moribunts y cadavérichs.

Día.... qual: entrada del trasatlántich .... tal; cincuenta set soldats ferits, ab una cama de fusta l' un, ab un ull de vellut l' altre, sense bras el de més enllá, tisich arremetat el de més ensa.

Y per que no hi faltés res, encare pel camí hi hagut la corresponent sustracció; allá.... lluny, en alta mar, quan la nit era fosca com una gola de llop, uns tiburons hambrunts y afamats axarpavan una part del género que venia averiada, y si se venia consignada en el coneixement d' embarch, ja sabían que l' género no havia de arribar á port.

Fins aquí arriba la pega d' un mal negoc!

¡Quans comptes pendents, Deu meu!

Reclamacions yankees, Aduanas, Cubas, exterior, empréstits mil.... já fecha tan curta!

Y las ganancias y pérdudas?

Aquestas suman grans cantitats, aquellas molt pocas.

Y 'ls gastos extraordinaris?

Aixó sí que 'ns reventa de mitj á mitj.

Ab aquesta no s' hi contava!

Taus mils per subvencionar periódichs; tans altres per tapar bocas, tans per gastos imprevistos.... y palpats per quatre pillos; tans més per fer comedias irritants é indignas; tans altres més per fabricar presentacions de cabecillas y depositar armas que demá tornaran vomitar balas enemigas; y molts més d' altres per facilitar recursos á pillos que 's fumen del exèrcit, de la dignitat y honra nacionals....

Y d' aquest estat de comptes ¿qui 'n llepará alguna cosa?

En Primo, en Blanco en beneficiarán ab las recompensas.... metàlicas. L' Aguinaldo, en Nizal y cent d' altres ab els recursos.... de butxaca que 'ls facilitarà l' Gobern pera que viscan tranquilis fins que se 'ls acabi el broquil, que llavors, tornaran á las andadas.

Que per lo vist, las insurreccions son avuy un negoc com un altre, encare que més productiu....

VOLTREGANÉS.

Lo periódich *Madrit Catalá*, que's publicava mensualment, ha passat á ser quinzenari.

Celebrém de veras los progressos de nostre estimat company.

Respireu, lectors meus, respirau.

Telegraffan desde Roma é un periódich de Madrit, que en Venecia 's trevalla molt, pero molt, per organizar batallons y proporcionar armament pera un altre guerra civil.

¡Patapla!

Tan callat y ocult que 's portava la cosa, y ara surt aquest ximple á enredarnos.

Donchs, sí senyor; estem preparats, disposats, entusiasmats y hasta empipats fins á dalt de las pifias liberals.

Y..... vamos, que no puch dir el dia que 'ns aixerem.

Segons ens comunica nostre estimat amich de Manresa A. R. Sopimpa, sembla que l' conflicte creat ab motiu de la huelga, toca á son fi, degut á la cordura y bon comportament dels trevalladors.

Ens en alegrém moltíssim.

El Imparcial de Madrit, diu que la mort del infortunat Ruiz demostra patentment que existeixen grans corrents desde la manigua cap á la legalitat.

A n' aquesta colla de periódichs que cobra de la situació, no hi ha per hont agafarla.

Mentre no sigui ab uns amolls ben llarchs.

Mireu que soltar aquestas burricadas....

Jo crech que guarnir una emboscada á un militar que va á parlamentejar y pegarli quatre tiros, no demonstra grants corrents.... sino una pillada y una vilesa digne sols d' una colla d' assassins.

El jove y distingit pintor espanyol, don Carlos Vázquez, ha terminat los retratos de D. Carlos y de Donya María Berta.

Don Carlos està representat dret, de gran uniforme, ostentant la banda de San Fernando, el Toisón y al pit las placas de les seves ordres y les medallas de guerra.

En el retrato de Donya Berta, apareix la augusta senyora vestida de Cort y ab la banda de María Lluisa.

Los retratos medeixen dos metros y mitj d' altura.

Dintre pochs mesos, s' assegura que serán trasladats á un hermosíssim palacio de Madrit ahont esperem veurels, puig allá y sols allá, pesi á qui pesi, estarán en lo lloc que llegítimament els pertoca.

¿Ho senten?

CARTAS DE FORA

Castellar, 19 de desembre de 1897.

Molt senyor meu y MESTRE: Com lo meu nom ja indica, sabré que m' agrada molt l' oli, y en particular lo de las llantias.

Voltant per aquests encontorns, vaig veurer una llantia que penjava devant d' una sepultura, que per l' epífit, comprengué que tancava tots los documents de la administració local, y vaig deixarme caurer sobre l' penjadó de la llantia, esperant lo moment oportú per satisfer la meva passió, quan de sopte veig venir á una multitut de fantasmas ab ademan poch tranquilizador, que m' espantaren. L' una, que pareixia l' gefe, portava un llarch vestari, ab una cucurutxa al cap y una cartera penjada al costat y en la ma, un' eyna extranya que 'm semblava un trabuch, lo que 'm feu desistir de defensarme, puig no m' agrada que 's torbi la pau de las sepulturas.

Passada la primera imprecio, lo que m' havia semblat trabuch, fou una ullera de llarga vista, perque ab molta facilitat s' estirava y arronsava.

Després de registrar la sepultura, d' ahont arrancaren documents que l' de la cucurulla va guardar ab molt cuidado á la cartera y que deurian ser molt importants, per quan tots los fantasmas los lleigiren ab extremat interès, se retiraren, deixant á la llantia en son lloc ab gran contento meu, puig podré alimentarme del oli, encare qu' es bastant ranci, molt brut, y moltíssim pudent.

Y posada sobre la ja famosa llantia, te per lo que puga serli útil á la

OLIVA.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Tordera, 23 de desembre de 1897.

Estimat senyor MESTRE: Encare que molt á la llaugera, passo á donarli compte d' un acte realisat fa alguns días en aquesta població pels prohoms del decaigut partit liberal de la mateixa. Baix la presidencia honoraria del Pantorrillas barceloní senyor Comas y Masferrer, s' ha constituit un Círcol Lliberal que, reconegudas las qualitats que adornan

als individuos que componen la Junta Directiva no dupto en assegurarli tela llarga per proporcionar algún rato distret als lectors del seu il·lustrat senmanari.

Lo dia de la inauguració se suposa que hi va haver la corresponent esqueixada y aquells es' òmachs que fins al present havien permanescut arrosons, reinflats ab la coissó del romescu, varen bullir de valent.

Lo discurs pronunciat pel vocal honorari de la Junta que aquí coneixem tots per «El Cagarro» (sigui dit ab perdó dels lectors) va deixar anà una pestilència tal, que la Junta de Sanitat hagué de adoptar series precaucions.

Y si anessim examinant un per un los discursos pronunciats pels nous cancellers torderencs, tots ells ab una fam que 's devora per agafar la poltrona del municipi, seria cosa divertida; mes espero poguerne fer una recopilació per que veigi 'l senyor Comas y Masferrer ab la gent que tracta.

El Janet, El Cagarro, El Bernat, El Nello, El Firnas, El Caret, tots aquests constitueixen la Junta y 's proposan ser los redemptors del poble de Tordera.

Mes, per ara, haurán de fumar ab pipa, perque l' poble es carlista y jamay consentirà que semblants tipos haigin d' empuyar la vara de la moralitat.

Un d' ells, ha estat molts anys vehí de Tarragona y domiciliat en una casa amurallada que s' aixeca vora la platja del Miracle.

Rahó de més pera que 'ls vehins de Tordera obrin l' ull.... De vosté afectíssim s. s.

FARRÉU.

XARADA

Vaig sentir un prima hermos que va deixarme tot blau, puig ho feya molt suau la muller d' en prima dos.

Alegre sobremanera s' estava, donchs, la María, perque tornava aquell dia lo seu fill, de dos tercera.

Y tot anantlo á ensenyar tan gras y guapo á la Cinta, passá un gos de quarta quinta y l' hi mossegá la ma.

Yo que m' estava llegint las obras de prima quarta, faig un crit, y l' gos s' aparta deixant està l' pobre nin.

Y per curar aquell mal, que 'l gos feu ab la mossada, sa mare tota esverada va posarli una total.

CLAUDI-NAL.

ROMBO

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

* * * * *

Sustituir las líneas horizontales per lletras que donquint: 1.ª línea. Cosa que tenen los liberals.—2.ª Ho es una noticia verídica.—3.ª Nom d' un submari.—4.ª Lo que está sobre las espatllas.—5.ª Trasto per passajarse sobre l' ayuga.

Y las líneas de estrellas, lo nom d' una augusta Dama.

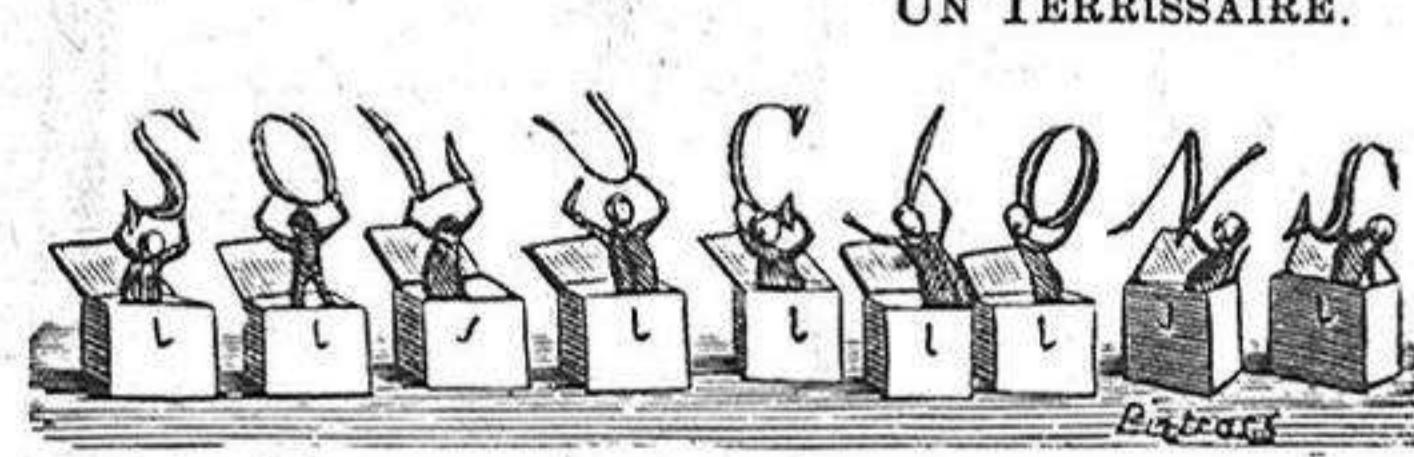
A. N. SOPIMPA.

XARADAS RÁPIDAS

Primera: 1.ª sílaba, negació:—2.ª altre negació.—3.ª temps del verb.—Total: un espanyol d' anomenada.

Segona: 1.ª sílaba, negació:—2.ª afirmació.—3.ª negació.—Total: un punt de reunió

UN TERRISSAIRE.

á lo insertat en la passada senmana.

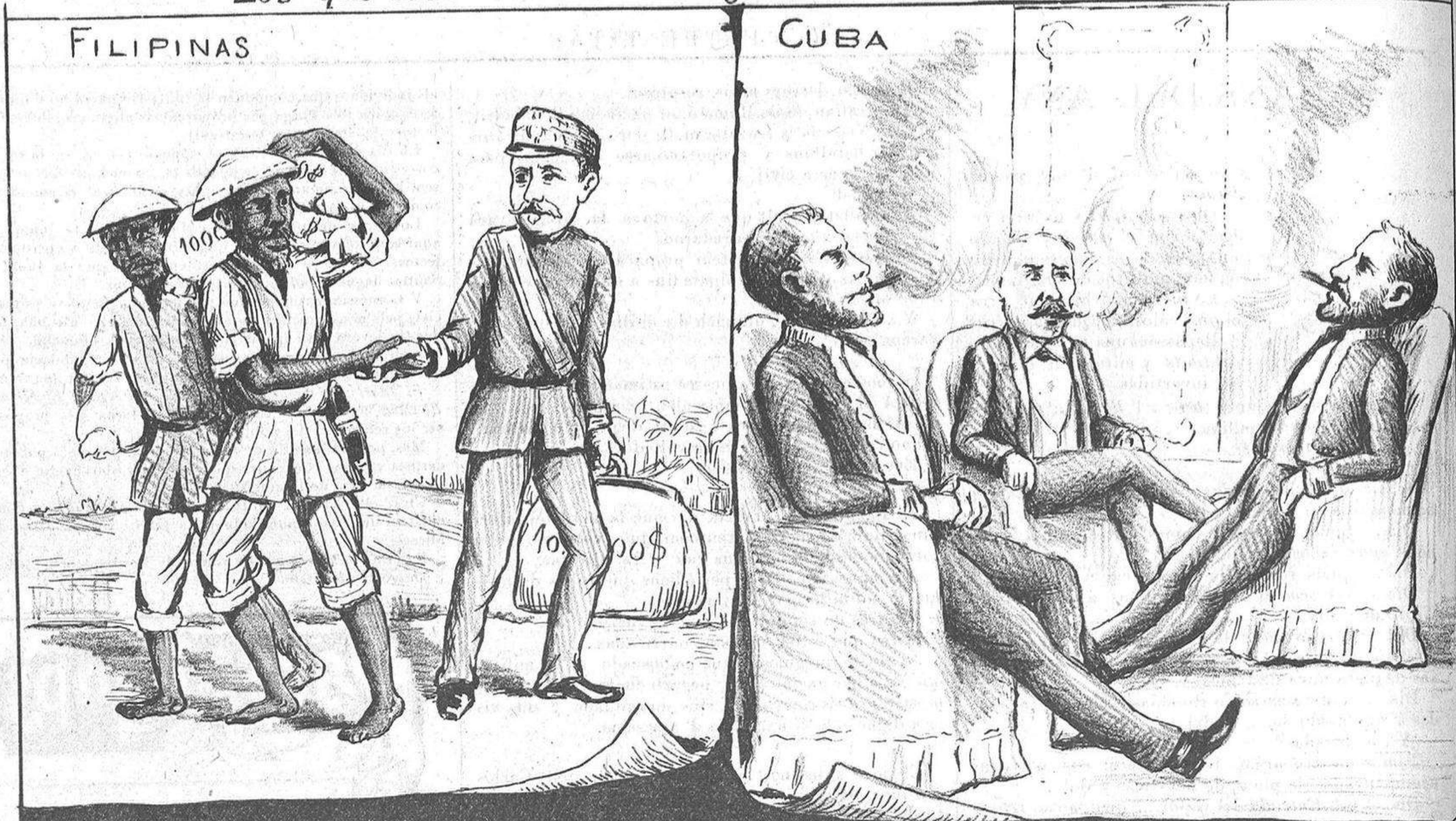
Xarada: Aldea.

Targeta: Sabadell, Olot, Olesa.

Geroglífich: Com més corras, menos avansas.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.

'Los que han saldat l' any..... ab superabit

J. JUTGLÀ

'Los que l' han saldat..... ab déficit